

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”
(для спеціалістів, магістрів)**

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота є важливою складовою навчального процесу, яка сприяє активізації засвоєння знань та їх реалізації, а також формує вміння навчатися і займатися науковою роботою. Самостійна робота є основним засобом опанування навчальної дисципліни у вільний від занять час.

Мета – навчити студентів розрізняти категорії контролю в системі місцевого самоврядування; ознайомити з алгоритмом оцінки ефективності та результативності діяльності органів влади та місцевого самоврядування в контексті здійснення контрольної влади; сформувати навички підготовки та контролю адміністративної діяльності; навчити розробляти критерії оцінки ефективності діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування; розглянути досвід зарубіжних країн у здійсненні контролю в системі державного управління та місцевого самоврядування. Також методичні матеріали сприяють формуванню самостійності як особистісної ознаки та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи – засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та наукових робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни “Контроль у системі місцевого самоврядування” становить приблизно 67 % часу, необхідного для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти та науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень. Зміст її визначається навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями викладача.

У ході вивчення дисципліни студенти знайомляться з теоретико-методологічними засадами, предметом, об’єктом, метою, завданнями та функціями дисципліни, розглядають теоретичні та практичні механізми застосування контролю в системі місцевого самоврядування. Важливе місце посідає ознайомлення студентів з нормативно-правовим забезпеченням, особливостями здійснення контролю в системі місцевого самоврядування, що дозволяє вивчити проблеми відповідальності у здійсненні контролю, вплив міського голови на діяльність територіальної громади, місію головної посадової особи територіальної громади, проблеми розвитку місцевого самовряду-

Підготовлено доцентом кафедри організації самоврядування *В. В. Утвенком*

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування (протокол № 3 від 31.10.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Утвенко В. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Контроль у системі місцевого самоврядування” (для спеціалістів, магістрів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. – 47 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст самостійної роботи з дисципліни “Контроль у системі місцевого самоврядування”, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

вання в Україні в аспекті контрольної влади, державний та громадський контроль у сфері місцевого самоврядування, регіональні виміри державного контролю, систему соціального контролю в діяльності органів місцевого самоврядування.

Ознайомлення з основними видами контролю, здійснення контролю за доходами та видатками муніципальних бюджетів, вітчизняним та зарубіжним досвідом реформування контролюючих органів сприятимуть формуванню уявлення про особливості становлення та розвитку контролю в системі місцевого самоврядування.

Проблема ефективності муніципалітетів — одна з важливих проблем управління як діяльності, що здійснюється людьми, стосовно та винятково в інтересах людей. Від ступеня ефективності цієї діяльності безпосередньо залежить рівень життя людини.

Для того, щоб здійснити реформування місцевих органів влади, органів місцевого самоврядування, досягти високої якості їх роботи, позитивної соціальної результативності необхідно чітко визначити мету здійснюваних реформ. Її ж потрібно порівняти з наявними матеріальними та інтелектуальними засобами, нормативно встановленими функціями органів, їх практичними діями та соціальними результатами.

У результаті студенти повинні отримати:

- розуміння понять економічності, ефективності та результативності контролю в діяльності органів місцевого самоврядування;
- уміння використовувати алгоритм оцінки ефективності роботи органів місцевого самоврядування для розробки робочого плану проведення контролю в місцевому самоврядуванні;
- уміння розробляти критерії оцінки ефективності діяльності органів місцевого самоврядування;
- навички вести дискусію про різні підходи до оцінювання ефективності контролю в зарубіжних країнах.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин		
		Лекції	Семинарські (практичні) заняття	Самостійна робота студентів
1	2	3	4	5
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади дисципліни			
1	Теоретичні основи здійснення місцевого самоврядування в аспекті публічної влади	2		6
2	Нормативно-правове забезпечення здійснення контролю в системі місцевого самоврядування	2		6
	Змістовий модуль II. Особливості здійснення контролю в системі місцевого самоврядування			
3	Проблеми відповідальності у здійсненні контролю в системі місцевого самоврядування	2	2	6
4	Місія головної посадової особи територіальної громади	2		6
5	Проблеми розвитку місцевого самоврядування в Україні в аспекті контрольної влади	2		6
6	Державний та громадський контроль у сфері місцевого самоврядування. Регіональні виміри державного контролю	2	2	6
7	Система соціального контролю в діяльності органів місцевого самоврядування	2		6

1	2	3	4	5
8	Змістовий модуль III. Контроль за доходами та видатками муніципальних бюджетів Визначення та класифікація доходів і видатків муніципальних бюджетів як основа організації їх обліку та контролю. Облік доходів і видатків муніципальних бюджетів	2	2	6
9	Удосконалення організації контрольно-ревізійного процесу в бюджетній сфері України	2		6
10	Методика контролю виконання муніципальних бюджетів у нових економічних умовах	2	2	6
11	Змістовий модуль IV. Розвиток інститутів і методології здійснення контролю в системі місцевого самоврядування Основні види та засоби здійснення контролю у сфері місцевого самоврядування. Форми і методи здійснення контролю	2	2	6
12	Концептуальне визначення напрямів розвитку контролю в системі місцевого самоврядування. Розвиток системи інститутів контрольної влади в Україні	2	2	6
	Разом годин: 108	24	12	72

ЗМІСТ
самостійної роботи з дисципліни
“КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи здійснення місцевого самоврядування в аспекті публічної влади

1. Сутність контролю в системі місцевого самоврядування.

2. Об'єкт та предмет дисципліни. Мета та завдання дисципліни.
3. Функції контролю в системі місцевого самоврядування.
4. Основні теорії контролю в системі місцевого самоврядування.
5. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування.
6. Місцеве самоврядування як окремий інститут чи вид публічної влади в системі здійснення контролю.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність контролю в системі місцевого самоврядування.
2. Вкажіть мету та завдання дисципліни.
3. Назвіть функції контролю в системі місцевого самоврядування.
4. Виділіть головне в здійсненні контролю в системі місцевого самоврядування.
5. Який контроль в системі місцевого самоврядування має територіальна громада?
6. Назвіть основні органи, що здійснюють контроль в системі місцевого самоврядування.
7. Хто здійснює контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування?
8. Проаналізуйте контроль у місцевому самоврядуванні з точки зору дуалістичної концепції.
9. Яким чином співвідносяться у ієрархічному сенсі органи державного управління та органи місцевого самоврядування у сфері здійснення контролю?
10. Назвіть основні норми контролю в системі місцевого самоврядування.

Теми рефератів

1. Теоретичні основи здійснення місцевого самоврядування в аспекті публічної влади.
2. Теоретико-методологічні засади контролю в системі місцевого самоврядування.
3. Концептуальні засади місцевого самоврядування в Україні.
4. Інститут місцевого самоврядування як форма децентралізації державної влади на місцях.
5. Концепції контролю в системі місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Такі нормативно-правові акти регулюють контроль у системі місцевого самоврядування:

- а) Конституція України;
- б) Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”;
- в) Бюджетний кодекс України”;
- г) Статут територіальної громади;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) правильні відповіді “а” і “в”;
- ж) усі відповіді правильні.

II. У рамках градаційної концепції місцевого самоврядування можна розглядати як окремий інститут чи вид публічної влади, яка не належить державі, а є самостійною. У реалізації цієї концепції:

а) держава не може надавати права громаді на самоврядування, а зобов’язується його тільки визнавати та гарантувати, тому що саме самоврядування є первинною ідеєю самоорганізації громад, а отже, складає їхню сутність;

б) державна влада та місцеве самоврядування, їхні відповідні органи та посадові особи мають бути зобов’язані на неконформну поведінку;

в) місцеве самоврядування та його органи мають вирішувати лише питання місцевого значення, володіючи щодо цих питань необхідними, насамперед, правовою, організаційною та матеріально-фінансовою автономіями, в межах повноважень, визначених законодавством, яке обмежує, а не дозволяє свободи у межах місцевого самоврядування;

г) діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, тобто їхні владні діяння в рамках цієї концепції в межах самоврядної концепції регламентуються так званим “спеціально дозволеним муніципальним принципом”, відповідно до якого органи та посадові особи місцевого самоврядування “зобов’язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що не суперечать закону, та буквально передбачені муніципальним правом, зокрема, статутом”;

- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

III. Органи державної влади та місцевого самоврядування таким чином співвідносяться в ієрархічному сенсі:

а) органи державної влади та органи місцевого самоврядування в ієрархічному статусі — це суб’єкти одного порядку чи одного рівня, а тому співвідносяться як суб’єкти координаційного (контрконтрольного) порядку;

б) органи місцевого самоврядування в ієрархічному плані підпорядковані органам державної влади, а тому співвідносяться як суб’єкти субординаційного (метаконтрольного) порядку;

в) органи державної влади та органи місцевого самоврядування є взаємопідпорядкованими тільки в частині виконання делегованих повноважень, а в усіх інших питаннях — це суб’єкти одного порядку;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

д) правильні відповіді “б” і “в”;

е) правильні відповіді “а” і “в”;

є) усі відповіді правильні;

ж) правильних відповідей немає.

IV. У статус органів місцевого самоврядування необхідно запровадити такі імперативні за сутністю норми:

а) про підконтрольні повноваження суб’єктів місцевого самоврядування;

б) про обов’язок піти у відставку у випадку неможливості реалізації державно-територіального договору, програми тощо;

в) про обов’язок громади “повстати”, тобто змінити “владу” тощо, яка не може зреалізувати задекларовані програми;

г) про реалізацію ідеї процесуального плюралізму у діяльності суб’єктів влади;

д) правильні відповіді “а” і “б”;

е) правильні відповіді “в” і “г”;

є) усі відповіді правильні.

V. Контроль у системі місцевого самоврядування здійснюють:

а) міський голова;

б) виконавчі комітети рад різних рівнів;

в) спеціальні контролюючі органи в системі місцевого самоврядування;

г) державні органи контролю;

д) правильні відповіді “а” і “б”;

е) правильні відповіді “в” і “г”;

є) усі відповіді правильні.

VI. Державний контроль у системі місцевого самоврядування буває:

- а) внутрішній;
- б) зовнішній;
- в) фінансовий;
- г) адміністративний;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

Література [2; 3; 19; 20; 22; 26; 28–30; 35; 37; 39; 41; 42]

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення здійснення контролю в системі місцевого самоврядування

1. Сутність нормативно-правового забезпечення контролю в системі місцевого самоврядування.
2. Основні види нормативно-правового забезпечення контролю.
3. Основні законодавчі акти, що регулюють контроль в системі місцевого самоврядування.
4. Контроль як функція здійснення повноважень органами місцевого самоврядування.
5. Види здійснення контролю в системі місцевого самоврядування згідно з українським законодавством.
6. Контроль як функція управління та здійснення влади на місцях.
7. Соціальний та економічний контроль у системі місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність нормативно-правового забезпечення контролю в системі місцевого самоврядування.
2. Які нормативно-правові акти регулюють контроль у місцевому самоврядуванні?
3. Розкрийте сутність контролю як функції управління.
4. Що таке соціальний контроль?
5. Назвіть основні види соціального контролю.
6. З чого складається система контролю за функціональною ознакою?
7. За якими критеріями можна класифікувати види контролю в системі місцевого самоврядування згідно з українським законодавством?
8. Розкрийте сутність поняття ”принцип заборон”.

9. Що таке ”принцип дозволів”?
10. Назвіть основні види здійснення контролю в системі місцевого самоврядування згідно з українським законодавством.

Теми рефератів

1. Нормативно-правове забезпечення здійснення контролю в системі державного управління.
2. Нормативно-правове забезпечення здійснення державного контролю в системі місцевого самоврядування.
3. Нормативно-правове забезпечення здійснення громадського контролю в системі місцевого самоврядування.
4. Зарубіжний досвід нормативно-правового забезпечення здійснення контролю в системі місцевого самоврядування.
5. Контроль як функція управління та здійснення влади на місцях.

Тестові завдання

I. На національному та місцевому рівнях, згідно з українським законодавством, вирізняються такі загальні види контролю:

- а) субсидіарний;
- б) юснатуралістичний;
- в) фінансовий;
- г) адміністративний;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

II. Субсидіарний контроль:

- а) здійснюють інституції, яким владні повноваження делеговані, насамперед, президент, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, такий контроль за своєю природою є легітимним (законним) і, як правило, імперативним;
- б) здійснюють громадяни, асоціативні організації, засоби масової інформації, такий контроль за своєю природою є іманентним і, як правило, дискреційного (диспозитивного) характеру;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

III. Юснатуралістичний контроль:

- а) здійснюють інституції, яким владні повноваження делеговані, насамперед, президент, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, такий контроль за своєю природою є легітимним (законним) і, як правило, імперативним;

б) здійснюють громадяни, асоціативні організації, засоби масової інформації, такий контроль за своєю природою є іманентним і, як правило, дискреційним (диспозитивним);

- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

IV. Знайдіть неправильні відповіді. За своїми формами контроль в системі місцевого самоврядування може бути:

- а) інформаційним;
- б) економічним;
- в) політичним;
- г) юридичним;
- д) соціальним.

V. Інформаційний контроль — це:

- а) заслуховування доповідей, звітів, послань, слухання;
- б) заслуховування вотумів недовіри, усунення з посади;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

VI. Політичний контроль — це:

- а) заслуховування доповідей, звітів, послань, слухання;
- б) заслуховування вотумів недовіри, усунення з посади;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

VII. Різноманітні види контролю в системі місцевого самоврядування можна класифікувати за:

- а) обсягом контрольних повноважень;
- б) ознакою суб'єктів контрольної діяльності чи за напрямом спрямування;
- в) суб'єктами, що здійснюють контроль;
- г) сферами контролю;
- д) характером відносин суб'єкта контролю за підконтрольним об'єктом;
- е) характером контролю та часом його здійснення.

VIII. “Принцип заборон” проголошує:

- а) дозволено все, що не заборонено законом;
- б) дозволено лише те, що буквально передбачено законом, а все інше заборонено;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

IX. “Принцип дозволів” проголошує:

- а) дозволено все, що не заборонено законом;
- б) дозволено лише те, що буквально передбачено законом, а все інше заборонено;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

Література [2; 3; 19; 20; 22; 26; 28–30; 35; 37; 39; 41; 42]

Змістовий модуль II. Особливості здійснення контролю в системі місцевого самоврядування

Тема 3. Проблеми відповідальності у здійсненні контролю в системі місцевого самоврядування

1. Сутність відповідальності.
2. Основні види відповідальності у здійсненні контролю в системі місцевого самоврядування.
3. Принцип підконтрольності органів державної влади та місцевого самоврядування.
4. Відповідальність посадових осіб місцевого самоврядування.
5. Конституційна відповідальність органів місцевого самоврядування.
6. Доцільність поширення імпідменту на інститут місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність відповідальності.
2. Які основні види відповідальності згідно з українським законодавством ви знаєте?
3. Назвіть основні принципи підконтрольності органів місцевого самоврядування.
4. У чому полягає відповідальність міського та сільського голови?
5. Охарактеризуйте особливості відповідальності в системі місцевого самоврядування в зарубіжних країнах.
6. Яким чином здійснюється процедура імпідменту?
7. Проаналізуйте об'єктивну відповідальність у системі місцевого самоврядування.
8. У чому полягає суб'єктивна відповідальність у системі місцевого самоврядування?

Теми рефератів

1. Особливості здійснення контролю в системі місцевого самоврядування.
2. Проблеми відповідальності у здійсненні контролю в системі місцевого самоврядування.
3. Особливості здійснення контролю в системі місцевого самоврядування в зарубіжних країнах.
4. Вітчизняний та зарубіжний досвід здійснення контролю в системі місцевого самоврядування: порівняльна характеристика.
5. Регіональні особливості відповідальності у здійсненні контролю в системі місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Об'єктивна відповідальність у здійсненні місцевого самоврядування:

- а) постає як сукупність вимог до діянь певного суб'єкта, відповідного оцінювання його діянь;
- б) постає як відношення певного суб'єкта до суспільних інтересів загалом та найперше до інтересів територіальної громади з погляду правильного розуміння та виконання ним своїх обов'язків, що впливають як із загальносоціальних (правових), так і з юридичних норм;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

II. Суб'єктивна відповідальність у здійсненні місцевого самоврядування:

- а) постає як сукупність вимог до діянь певного суб'єкта, відповідного оцінювання його діянь;
- б) постає як відношення певного суб'єкта до суспільних інтересів загалом та найперше до інтересів територіальної громади з погляду правильного розуміння та виконання ним своїх обов'язків, що впливають як із загальносоціальних (правових), так і з юридичних норм;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

III. За своїми формами контроль у системі місцевого самоврядування може бути:

- а) інформаційним;
- б) юридичним;
- в) політичним;
- г) економічним;

- д) правильні відповіді "а" і "б";
- е) правильні відповіді "в" і "г";
- є) правильні відповіді "а" і "в";
- ж) правильні відповіді "б" і "г";
- з) усі відповіді правильні.

IV. Інформаційний контроль у системі місцевого самоврядування передбачає:

- а) заслуховування доповідей, звітів, послань, слухання;
- б) вотум недовіри, усунення з посади;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

V. Політичний контроль у системі місцевого самоврядування передбачає:

- а) заслуховування доповідей, звітів, послань, слухання;
- б) вотум недовіри, усунення з посади;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

VI. Інститут відповідальності в місцевому самоврядуванні — це:

- а) зовнішня дія на поведінку суб'єктів, яка ґрунтується на організованій силі як органів здійснення місцевого самоврядування, так і організованої сили гаранта, зокрема держави через її органи;
- б) сукупність організаційно оформлених інституцій, які взаємодіють на всіх ієрархічних рівнях місцевого самоврядування, та відповідні норми, якими регламентуються ці взаємодії;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

Література [2; 3; 19; 20; 22; 26; 28–30; 35; 37; 39; 41; 42]

Тема 4. Місія головної посадової особи територіальної громади

1. Системність державної влади та місцевого самоврядування як чинник становлення та розвитку громадянського суспільства.
2. Сутність місії головної посадової особи територіальної громади.
3. Головна посадова особа територіальної громади як самостійний елемент у системі місцевого самоврядування.
4. Повноваження сільського, селищного та міського голови.
5. Місцевий референдум як механізм здійснення територіальною громадою контрольної влади.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає системність державної влади?
2. Охарактеризуйте системність місцевого самоврядування як чинник становлення та розвитку громадянського суспільства.
3. Які повноваження має міський голова?
4. Розкрийте повноваження сільського та селищного голови.
5. Дайте порівняльну характеристику повноважень міського, сільського та селищного голів.
6. Які функції виконує голова територіальної громади?
7. Яким чином здійснюється обрання голови територіальної громади?
8. На який термін обирається голова територіальної громади?

Теми рефератів

1. Місія головної посадової особи територіальної громади.
2. Особливості здійснення повноважень посадовими особами органів місцевого самоврядування в сучасній Україні.
3. Регіональні особливості здійснення повноважень посадовими особами органів місцевого самоврядування.
4. Місія головної посадової особи територіальної громади в містах України.
5. Місцевий референдум як інститут безпосереднього здійснення народовладдя.

Тестові завдання

I. Повноваження голови територіальної громади визначає такий нормативно-правовий акт:

- а) Конституція України;
- б) Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”;
- в) Статут територіальної громади;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

II. В українському законодавстві сільського, селищного та міського голову визначено як:

- а) голову виконавчого органу ради;
- б) головну посадову особу територіальної громади;
- в) самостійний елемент у системі місцевого самоврядування поряд з громадою, радою, її виконавчим органом;

- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

III. Закон “Про місцеве самоврядування в Україні” було прийнято:

- а) у 1995 р.;
- б) у 1996 р.;
- в) у 1997 р.;
- г) у 1998 р.;
- д) у 1999 р.;
- е) у 2000 р.

IV. Взаємодію голови і ради стосовно інституту місцевого референдуму регулює така стаття Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”:

- а) 18;
- б) 20;
- в) 23;
- г) 26;
- д) 28;
- е) 30.

V. Згідно з Конституцією України місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом:

- а) безпосередньо;
- б) через органи місцевого самоврядування;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

VI. Знайдіть неправильну відповідь. До органів місцевого самоврядування належать:

- а) сільські, селищні, міські ради;
- б) виконавчі органи ради;
- в) місцеві державні адміністрації;
- г) органи самоорганізації населення.

Література [2; 3; 19; 20; 22; 26; 28–30; 35; 37; 39; 41; 42]

Тема 5. Проблеми розвитку місцевого самоврядування в Україні в аспекті контрольної влади

1. Статус органів місцевого самоврядування в контексті українського законодавства.

2. Статус контролюючих органів у системі місцевого самоврядування.
3. Роль голови територіальної громади в здійсненні контролю в системі місцевого самоврядування.
4. Відповідальність голови перед територіальною громадою в аспекті здійснення контрольної влади.
5. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування в справі здійснення контролю.

Питання для самоконтролю

1. Який статус мають контролюючі органи в системі місцевого самоврядування?
2. У чому полягають головні проблеми розвитку місцевого самоврядування в Україні в аспекті контрольної влади?
3. Яким чином територіальна громада здійснює контроль над головою?
4. Розкрийте основні функції голови територіальної громади в сфері здійснення контролю.
5. Які контрольні повноваження має голова територіальної громади?
6. У чому полягає відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою?
7. Проаналізуйте зарубіжний досвід місцевого самоврядування в аспекті контрольної влади.

Теми рефератів

1. Проблеми розвитку місцевого самоврядування в Україні в аспекті контрольної влади.
2. Зарубіжний досвід розвитку місцевого самоврядування в аспекті контрольної влади.
3. Вітчизняний та зарубіжний досвід місцевого самоврядування в аспекті контрольної влади: порівняльна характеристика.
4. Досвід органів місцевого самоврядування країн ЄС в аспекті здійснення контрольної влади.
5. Досвід органів місцевого самоврядування країн СНД в аспекті здійснення контрольної влади.

Тестові завдання

І. Інститут голови територіальної громади — це явище:

а) яке об'єктивно виникло як елемент необхідної системи забезпечення контролю на рівні вищих суб'єктів місцевого самоврядування,

але контролю не стільки з позицій законності, скільки з позицій справедливості загалом;

б) яке виконує контрольні функції в системі місцевого самоврядування;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

II. Про контроль з боку органів місцевого самоврядування йдеться у статті Конституції України:

а) 125;

б) 130;

в) 137;

г) 143;

д) 150;

е) 155.

III. Контрольна функція органів місцевого самоврядування проявляється в тому, що:

а) територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контролюють їх виконання;

б) утворюють, реорганізують та ліквідують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

IV. До контрольних повноважень голови згідно з Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні" належать повноваження:

а) голова звертається до суду щодо визнання незаконними актів інших органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій, які обмежують права та інтереси територіальної громади, а також повноваження ради та її органів;

б) рішення сільської, селищної, міської ради у п'ятиденний строк від часу його прийняття може бути зупинено сільським, селищним, міським головою і внесено на повторний розгляд відповідної ради із обґрунтуванням зауважень;

в) у разі незгоди сільського, селищного, міського голови (голови районної у місті ради) з рішенням виконавчого комітету ради він

може зупинити його дію своїм розпорядженням та внести на розгляд відповідної ради;

- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

V. У плані відповідальності в системі місцевого самоврядування Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” визначив, що:

а) органи та посадові особи місцевого самоврядування відповідають за свою діяльність перед територіальною громадою, державою, юридичними та фізичними особами;

б) органи та посадові особи місцевого самоврядування є підзвітними, підконтрольними і відповідальними перед територіальними громадами;

в) територіальна громада у будь-який час може достроково припинити повноваження органів і посадових осіб місцевого самоврядування, якщо вони порушують Конституцію або Закони України, обмежують права і свободи громадян, не забезпечують здійснення наданих їм законом повноважень;

- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

Література [2; 3; 19; 20; 22; 26; 28–30; 35; 37; 39; 41; 42]

Тема 6. Державний та громадський контроль у сфері місцевого самоврядування. Регіональні виміри державного контролю

1. Сутність державного та громадського контролю в сфері місцевого самоврядування.
2. Особливості громадського контролю у процесі місцевого самоврядування.
3. Громадська думка. Інструменти громадського впливу на реалізацію державної політики.
4. Взаємодія органів державного управління та ОМС з політичними партіями і громадськими організаціями в сфері контролю.
5. Участь громадськості у виробленні та реалізації політики органів місцевого самоврядування.
6. Розвиток державного контролю на регіональному рівні.

7. Контроль за діяльністю місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
8. Взаємодія центральних та регіональних органів у підготовці та проведенні державного контролю, аналізі його результатів.
9. Контроль за управлінням суспільним розвитком на місцевому рівні.
10. Контроль за діяльністю органів самоорганізації населення (територіальних громад).

Питання для самоконтролю

1. Висвітліть основні механізми суспільного впливу на органи місцевого самоврядування.
2. Покажіть вплив об'єднань громадян на роботу органів місцевого самоврядування.
3. Розкрийте сутність поняття громадський контроль.
4. Який вплив має громадська думка на діяльність органів державного управління та місцевого самоврядування?
5. Проаналізуйте зарубіжний досвід громадського контролю у сфері місцевого самоврядування.
6. Висвітліть основні етапи розвитку системи державного контролю на регіональному рівні.
7. Які органи влади займаються здійсненням державного контролю на регіональному рівні?
8. Чи має державний контроль узгоджувати позиції центру та регіонів?
9. Хто здійснює контроль за діяльністю місцевих органів виконавчої влади?
10. Охарактеризуйте особливості контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування на регіональному рівні.

Теми рефератів

1. Державний контроль у сфері місцевого самоврядування.
2. Громадський контроль у сфері державного управління.
3. Громадський контроль у сфері місцевого самоврядування.
4. Регіональні виміри державного контролю.
5. Взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування у підготовці та проведенні державного контролю.
6. Взаємодія органів місцевого самоврядування та громадських організацій у підготовці та проведенні державного контролю.

Тестові завдання

I. Громадський контроль у сфері державного управління здійснюють:

- а) органи місцевого самоврядування;
- б) обласні, районні та місцеві державні адміністрації;
- в) об'єднання громадян;
- г) органи самоорганізації населення;
- д) громадські ради при органах виконавчої влади;
- е) правильні відповіді "а" і "б";
- є) правильні відповіді "в" і "г";
- ж) усі відповіді правильні;
- з) правильних відповідей немає.

II. Громадський контроль у сфері місцевого самоврядування здійснюють:

- а) органи місцевого самоврядування;
- б) обласні, районні та місцеві державні адміністрації;
- в) об'єднання громадян;
- г) органи самоорганізації населення;
- д) правильні відповіді "а" і "б";
- е) правильні відповіді "в" і "г";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

III. До основних видів громадського контролю належать:

- а) фінансовий;
- б) інформаційний;
- в) соціальний;
- г) екологічний;
- д) правильні відповіді "а" і "б";
- е) правильні відповіді "в" і "г";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. На регіональному рівні державний контроль здійснюють:

- а) обласні державні адміністрації;
- б) органи місцевого самоврядування;
- в) регіональні структури центральних контролюючих органів;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

V. Взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування у підготовці та проведенні державного контролю здійснюється у:

- а) соціально-економічній сфері;
- б) фінансовій сфері;
- в) інформаційній сфері;
- г) сфері національної безпеки та оборони;
- д) природоохоронній сфері;
- е) правильні відповіді "а" і "б";
- є) правильні відповіді "в" – "д";
- ж) усі відповіді правильні.

VI. Взаємодія органів місцевого самоврядування та громадських організацій у підготовці та проведенні державного контролю здійснюється у:

- а) соціально-економічній сфері;
- б) фінансовій сфері;
- в) інформаційній сфері;
- г) сфері національної безпеки та оборони;
- д) природоохоронній сфері;
- е) правильні відповіді "а" і "б";
- є) правильні відповіді "в" – "д";
- ж) усі відповіді правильні.

Література [1; 12; 15; 21; 23; 31; 33; 34; 36; 38; 40]

Тема 7. Система соціального контролю в діяльності органів місцевого самоврядування

1. Сутність соціального контролю в діяльності органів місцевого самоврядування.
2. Основний зміст роботи муніципальних службовців.
3. Планування діяльності персоналу органів місцевого самоврядування в різних галузях господарства.
4. Модулі економічного блоку соціально-економічного розвитку території.
5. Інструментарій для збирання інформації з соціального блоку соціально-економічного розвитку території (СЕРТ) та оцінка ступеня його виконання.
6. Експериментальна перевірка оцінки результуючої діяльності персоналу органів місцевого самоврядування.
7. Ефективність перспективи розвитку системи соціального контролю в системі місцевого самоврядування.

8. Соціальна ефективність цільового управління за кінцевими результатами діяльності персоналу органів місцевого самоврядування.
9. Антропосоціальна сутність державного управління.
10. Оцінка ефективності управлінської діяльності органів місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність системи соціального контролю.
2. Висвітліть план соціально-економічного розвитку території.
3. Сформуйте інструментальний базис стратегічного планування діяльності органів місцевого самоврядування у межах антропосоціального управління територією.
4. У чому полягає основний зміст роботи муніципальних службовців?
5. Розкрийте зміст соціально-економічного розвитку території.
6. Що таке експериментальна перевірка в органах місцевого самоврядування?
7. Яким чином здійснюється перевірка діяльності персоналу органів місцевого самоврядування?
8. Що таке соціальний контроль?
9. Яким чином можна провести експеримент на конкретному соціальному об'єкті?
10. У чому полягають регіональні особливості системи соціального контролю?

Теми рефератів

1. Технологія стратегічного планування діяльності органів місцевого самоврядування на соціологічній інформаційній основі.
2. Планування діяльності персоналу органів місцевого самоврядування в різних галузях господарства.
3. Функціонально-структурна модель механізму стратегічного планування діяльності персоналу органів місцевого самоврядування.
4. Регіональні особливості розвитку системи соціального контролю з боку органів місцевого самоврядування.
5. Особливості розвитку соціального контролю з боку органів державного управління.
6. Принципи та методи здійснення соціального контролю з боку органів місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Знайдіть неправильну відповідь. Економічний блок соціально-економічного розвитку території охоплює:

- а) промисловість та торгівлю;
- б) комунальне господарство;
- в) об'єкти житлового господарства на підприємствах;
- г) випуск товарів народного споживання;
- д) охорону навколишнього природного середовища;
- е) капітальний ремонт комунального господарства;
- є) капітальний ремонт доріг.

II. Знайдіть неправильну відповідь. Соціальний блок соціально-економічного розвитку території охоплює:

- а) об'єкти соціально-побутового призначення;
- б) благоустрій вулиць;
- в) випуск товарів народного споживання;
- г) охорону навколишнього природного середовища;
- д) фізкультуру та спорт;
- е) охорону здоров'я;
- є) охорону праці.

III. Основними напрямками реалізації соціального блоку плану соціально-економічного розвитку території є:

- а) підвищення якості життя населення територій;
- б) зміна рівня якості життя населення;
- в) інформаційне забезпечення процесу стратегічного планування території;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

IV. Розробка алгоритму проведення соціологічного опитування охоплює блоки:

- а) організаційний;
- б) процедурний;
- в) результуючий;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

V. До головних функцій державної служби належать:

- а) забезпечення реалізації державної політики в управлінні суспільними процесами;
- б) залучення до державної служби та утримання на ній компетентних і відданих справі кадрів;
- в) кар'єрні досягнення та просування службовими сходами за рахунок особистих якостей, заслуг і результатів роботи державних службовців;
- г) професійна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації персоналу державної служби;
- д) здійснення ефективного управління державною службою;
- е) забезпечення зв'язків із громадськістю;
- є) правильні відповіді "а" – "в";
- ж) правильні відповіді "г" – "е";
- з) усі відповіді правильні.

VI. Знайдіть неправильну відповідь. Трудова діяльність персоналу органів місцевого самоврядування охоплює такі етапи:

- а) підготовчий;
- б) аналітичний;
- в) технологічний;
- г) оціночний;
- д) мотиваційний.

VII. Аналітичний етап осмислення кожним працівником своєї трудової діяльності – це узагальнення:

- а) мети своєї посади;
- б) напрямів діяльності;
- в) очікуваних результатів;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

Література [4; 8–11; 24; 25; 27; 32]

Змістовий модуль III. Контроль за доходами та видатками муніципальних бюджетів

Тема 8. Визначення та класифікація доходів і видатків муніципальних бюджетів як основа організації їх обліку та контролю. Облік доходів і видатків муніципальних бюджетів

1. Сутність доходів муніципальних бюджетів.
2. Загальні та спеціальні фонди муніципальних бюджетів.
3. Доходи і видатки кошторису бюджетної установи.
4. Особливості формування доходів і видатків бюджетних установ.
5. Класифікація доходів та видатків. Поточний бюджет і бюджет розвитку.
6. Специфіка обліку доходів і видатків муніципальних бюджетів.
7. Система обліку виконання державного та муніципального бюджетів України.
8. Облікова політика органів місцевого самоврядування.
9. Принципи бухгалтерського обліку та звітності про виконання муніципальних бюджетів.
10. Особливості обліку доходів і видатків сільських, селищних, міських (міст районного підпорядкування) бюджетів.

Питання для самоконтролю

1. Дати визначення поняття "доходи бюджету" згідно з Бюджетним кодексом України.
2. Що таке загальний фонд бюджету?
3. Що таке спеціальний фонд бюджету?
4. Назвіть основні джерела доходів муніципальних бюджетів.
5. Вказати на статті видатків муніципальних бюджетів.
6. Дати класифікацію доходів і видатків муніципальних бюджетів як основи організації їх обліку та контролю.
7. Навести узагальнену схему взаємозв'язку доходів та видатків муніципальних бюджетів та установ, що утримуються за їх рахунок.
8. Дати порівняльну характеристику доходів і видатків за різними нормативними джерелами.
9. Яким чином здійснюється облік доходів і видатків муніципальних бюджетів?
10. Вказати на основні питання, що визначають порядок бухгалтерського обліку виконання муніципальних бюджетів відповідно до чинного законодавства.

11. У чому полягають функції контролю за виконанням доходів і видатків муніципальних бюджетів?
12. Назвати основні форми обліку та звітності про виконання бюджетів.

Теми рефератів

1. Контроль за доходами та видатками муніципальних бюджетів.
2. Теоретичні основи державного фінансового контролю діяльності органів місцевого самоврядування.
3. Особливості організації державного фінансового контролю муніципальних бюджетів в Україні.
4. Визначення та класифікація доходів і видатків муніципальних бюджетів як основа організації їх обліку та контролю.
5. Облік доходів і видатків муніципальних бюджетів.
6. Удосконалення організаційно-правового механізму державного управління сферою контролю діяльності суб'єктів місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Доходи та видатки кошторису бюджетної установи на місцевому рівні — це:

- а) загальний фонд;
- б) спеціальний фонд;
- в) позабюджетний фонд;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

II. Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 17 травня 2002 р. № 659 власними надходженнями муніципальних бюджетних установ є:

- а) плата за послуги, що надаються бюджетними установами;
- б) інші джерела власних надходжень бюджетних установ;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

III. Знайдіть неправильну відповідь. Доходи муніципальних бюджетів охоплюють:

- а) податкові та неподаткові;
- б) доходи від операцій з капіталом;
- в) міжбюджетні трансферти;
- г) плату за послуги.

IV. Знайдіть неправильну відповідь. Класифікація витрат муніципальних бюджетів за функціями охоплює:

- а) соціальні послуги;
- б) освіту;
- в) охорону здоров'я;
- г) витрати на персонал;
- д) транспорт і комунікації;
- е) економічний розвиток житлово-комунального господарства.

V. Класифікація витрат муніципальних бюджетів за об'єктами охоплює:

- а) витрати на персонал;
- б) собівартість реалізованих товарів;
- в) амортизацію активів;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

VI. Основними питаннями, які визначають порядок бухгалтерського обліку муніципальних бюджетів, є:

- а) база та принципи обліку операцій;
- б) план рахунків обліку;
- в) первинний облік операцій;
- г) форма бухгалтерського обліку;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

VII. Знайдіть неправильну відповідь. Система обліку виконання муніципальних бюджетів охоплює звіти про такі види обліку:

- а) бухгалтерський;
- б) економічний;
- в) бюджетний;
- г) управлінський.

VIII. Знайдіть неправильну відповідь. До основних принципів бухгалтерського обліку та звітності про виконання бюджетів належать:

- а) законність та достовірність;
- б) повнота та дата операції;
- в) прийнятність вхідного балансу;
- г) превалювання сутності над формою;

- д) принцип державного (громадського) контролю;
- е) суттєвість та незалежність;
- є) обережність та своєчасність.

Література [5–7; 13; 14; 16–18; 43–46]

Тема 9. Удосконалення організації контрольно-ревізійного процесу в бюджетній сфері України

1. Сутність фінансового контролю муніципальних бюджетів.
2. Мета та завдання фінансового контролю.
3. Суб'єкти державного та комунального фінансового контролю.
4. Контрольно-ревізійний процес у системі муніципальних бюджетів та фінансів. Його організація та оформлення результатів.
5. Методика контролю виконання муніципальних бюджетів та кошторисів бюджетних установ.
6. Структура акта ревізії муніципальних бюджетних установ.

Питання для самоконтролю

1. Що таке фінансовий контроль?
2. Розкрийте мету та завдання фінансового контролю за виконанням муніципальних бюджетів.
3. Хто здійснює державний фінансовий контроль за виконанням муніципальних бюджетів?
4. Назвіть основні функції внутрішнього контролю обліку та звітності муніципальних бюджетів.
5. Дайте порівняльну характеристику основних елементів визначення контролю у державному та комунальному секторах за вітчизняним законодавством та зарубіжним досвідом.
6. Розкрийте особливості контролю за використанням бюджетних коштів, державного і комунального майна.
7. Що таке ревізія?
8. Чим ревізія відрізняється від аудиту та контролю?
9. Дайте аналіз класифікації етапів контрольно-ревізійного процесу в науковій практиці.
10. У чому полягає аналіз класифікації спеціальних прийомів у науковій літературі?
11. Розкрийте особливості організації контрольно-ревізійного процесу муніципальних бюджетів.
12. Який перелік питань необхідно відобразити в актах ревізій і перевірок муніципальних бюджетних установ?

Теми рефератів

1. Удосконалення організації контрольно-ревізійного процесу в бюджетній сфері України.
2. Контроль за формуванням і виконанням муніципальних бюджетів за умов переходу до ринкової економіки.
3. Організація контрольно-ревізійного процесу виконання муніципальних бюджетів.
4. Комунальний та фінансовий контроль за виконанням муніципальних бюджетів.
5. Суб'єкти контролю за дотриманням бюджетного законодавства у сфері муніципальних бюджетів.

Тестові завдання

I. Метою фінансового контролю в системі муніципальних бюджетів є:

- а) забезпечення законності формування та ефективності використання фінансових і матеріальних ресурсів;
- б) запобігання прийняттю управлінських рішень, які можуть мати в майбутньому негативні наслідки для об'єкта фінансового контролю;
- в) нагляд за відповідністю об'єкта фінансового контролю прийнятим управлінським рішенням;
- г) прийняття за результатами фінансового контролю управлінських рішень, спрямованих на усунення наслідків невиконання (неналежного виконання) або на удосконалення, скасування попередніх управлінських рішень та подальший контроль за їх виконанням;
- д) правильні відповіді "а" і "б";
- е) правильні відповіді "в" і "г";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. Організація контрольно-ревізійного процесу в системі муніципальних бюджетів охоплює:

- а) об'єкти контролю;
- б) суб'єкти контролю;
- в) етапи контрольно-ревізійного процесу;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

III. Об'єктами державного фінансового контролю за виконанням муніципальних бюджетів є:

а) процеси або стадії господарської діяльності, тобто вивчення законності господарських операцій, правильності їх відображення у бухгалтерському обліку та звітності;

б) Рахункова Палата, Національний банк України, Міністерство фінансів України, Державна митна служба України, Головне контрольно-ревізійне управління України, Державне казначейство України;

в) тимчасові контрольні комісії, створені органами місцевого самоврядування;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

д) правильні відповіді “б” і “в”;

е) правильні відповіді “а” і “в”;

є) усі відповіді правильні.

IV. Суб'єктами комунального фінансового контролю є:

а) процеси або стадії господарської діяльності, тобто вивчення законності господарських операцій, правильності їх відображення у бухгалтерському обліку та звітності;

б) Рахункова Палата, Національний банк України, Міністерство фінансів України, Державна митна служба України, Головне контрольно-ревізійне управління України, Державне казначейство України;

в) тимчасові контрольні комісії, створені органами місцевого самоврядування;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

д) правильні відповіді “б” і “в”;

е) правильні відповіді “а” і “в”;

є) усі відповіді правильні.

V. Суб'єктами державного фінансового контролю є:

а) процеси або стадії господарської діяльності, тобто вивчення законності господарських операцій, правильності їх відображення у бухгалтерському обліку та звітності;

б) Рахункова Палата, Національний банк України, Міністерство фінансів України, Державна митна служба України, Головне контрольно-ревізійне управління України, Державне казначейство України;

в) тимчасові контрольні комісії, створені органами місцевого самоврядування;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

д) правильні відповіді “б” і “в”;

е) правильні відповіді “а” і “в”;

є) усі відповіді правильні.

VI. Ревізія — це метод документального контролю за:

а) фінансово-господарською діяльністю підприємств, установ та організацій;

б) дотриманням законодавства з фінансових питань;

в) достовірністю обліку і звітності, а також способів документального викриття нестач, розтрат, привласнень та крадіжок коштів і матеріальних цінностей, попередження фінансових зловживань;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

д) правильні відповіді “б” і “в”;

е) правильні відповіді “а” і “в”;

є) усі відповіді правильні.

VII. На етапі здійснення контролю за використанням місцевих бюджетів необхідно:

а) перевірити дотримання чинного законодавства з питань бюджетів та фінансів;

б) оцінити діяльність органів виконавчої влади відповідно до покладених на них функцій;

в) перевірити достовірність даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності про виконання бюджетів та кошторисів установ;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

д) правильні відповіді “б” і “в”;

е) правильні відповіді “а” і “в”;

є) усі відповіді правильні.

VIII. Знайдіть неправильну відповідь. Документація за результатами контрольних заходів за змістом і формою поділяється на:

а) робочі документи;

б) офіційні документи;

в) ділові документи;

г) додаткові документи;

д) супровідні документи.

Література [5–7; 13; 14; 16–18; 43–46]

Тема 10. Методика контролю виконання муніципальних бюджетів у нових економічних умовах

1. Сутність та основні прикмети методики контролю за виконанням муніципальних бюджетів.

2. Етапи контрольно-ревізійного процесу виконання муніципальних бюджетів і кошторисів установ.
3. Завдання, контроль і послідовність муніципальних бюджетів.
4. Схема зустрічної перевірки кошторису бюджетної установи.
5. Міжнародні стандарти методики контролю за виконанням муніципальних бюджетів.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність методики контролю за виконанням муніципальних бюджетів.
2. Виділіть основні етапи контрольно-ревізійного процесу виконання муніципальних бюджетів.
3. У чому полягають основні завдання контролю за виконанням муніципальних бюджетів?
4. Що є об'єктами контролю?
5. Покажіть порядок перерахування і обліку коштів, що передаються бюджетам нижчого рівня.
6. Охарактеризуйте законність отримання і цільове використання бюджетних позичок.
7. Які види перевірок передбачає контроль звітності про виконання муніципальних бюджетів органів місцевого самоврядування?
8. Висвітліть основні завдання контролю з боку муніципальних бюджетних установ.
9. Дайте загальну характеристику зустрічної перевірки кошторису бюджетної установи.
10. Проаналізуйте міжнародні стандарти методики контролю за виконанням муніципальних бюджетів.

Теми рефератів

1. Методика контролю муніципальних бюджетів у нових економічних умовах.
2. Завдання і послідовність контролю кошторису установи.
3. Внутрішній і зовнішній контроль у бюджетних установах.
4. Методика контролю за виконанням муніципальних бюджетів у зарубіжних країнах.
5. Вітчизняний та зарубіжний досвід контролю за виконанням муніципальних бюджетів.

Тестові завдання

I. Знайдіть неправильну відповідь. Чинна інструкція про порядок проведення фінансовими органами перевірок містить:

- а) загальні положення;
- б) спеціальні положення;
- в) соціально-економічні положення;
- г) про перевірку в фінансових органах;
- д) про перевірку в установах, централізованих бухгалтеріях і сільських радах;
- е) про оформлення результатів перевірок.

II. Знайдіть неправильну відповідь. До основних етапів контрольно-ревізійного процесу виконання муніципальних бюджетів і кошторисів установ належать:

- а) підготовчий етап;
- б) початковий етап;
- в) планування;
- г) здійснення контролю;
- д) оформлення результатів контролю;
- е) контроль за виконанням.

III. Основними завданнями контролю за виконанням муніципальних бюджетів є перевірка:

- а) наявності і правильності розрахунків і обґрунтувань доходів і видатків бюджетів;
- б) діяльності місцевих органів виконавчої влади з питань бюджету;
- в) стану виконання бюджету за доходами і видатками;
- г) повноти обліку доходів та обґрунтованості витрат бюджетів;
- д) стану бухгалтерського обліку та достовірності звітності про виконання бюджету;
- е) витрачання коштів на утримання місцевих державних адміністрацій, апаратів рад відповідного рівня, фінансових органів;
- є) правильні відповіді "а" і "б";
- ж) правильні відповіді "в" і "г";
- з) правильні відповіді "д" і "е";
- и) усі відповіді правильні.

IV. Знайдіть неправильну відповідь. Контроль звітності про виконання бюджетів передбачає перевірки:

- а) відповідності показників зведеної звітності про виконання бюджету установ банку, фінансових органів вищого рівня, органів Державного казначейства;
- б) стану виконання бюджету за доходами і видатками;
- в) відповідності зведених звітів і звітів про виконання бюджетів нижчого рівня у складі відповідного муніципального бюджету;
- г) узгодження показників, наведених в окремих формах звітності;
- д) відповідності планових показників, наведених у звітах, показникам затвердженого бюджету;
- е) своєчасності та повноти подання звітності про виконання бюджету відповідним фінансовим органам, органам Державного казначейства.

V. Оцінка стану внутрішнього фінансового контролю за виконанням муніципальних бюджетів повинна передбачити визначення рівня досягнення суб'єктами господарювання такого:

- а) рішення керівництва приймається в межах власних повноважень та вимог законодавства, налагоджено контроль за їх виконанням;
- б) фінансово-господарські операції здійснюються за погодженням керівництва;
- в) фінансово-господарські операції достовірно та у повному обсязі фіксуються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності;
- г) обмежений доступ до грошових коштів і матеріальних цінностей;
- д) відповідність даних бухгалтерського обліку фактичній наявності активів;
- е) правильні відповіді “а” — “в”;
- є) правильні відповіді “г” — “е”;
- ж) усі відповіді правильні;
- з) правильних відповідей немає.

VI. Об'єктами контролю муніципальних бюджетів є:

- а) виконання муніципальних бюджетів, зокрема сільських, селищних, міських (міст районного підпорядкування);
- б) виконання кошторисів установ, що утримуються за рахунок цих бюджетів;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

VII. За Міжнародними стандартами аудиту під час перевірки бюджетної установи слід оцінити внутрішній контроль в умовах мікрокомп'ютерного середовища, який встановлюється такими заходами:

- а) дозвіл керівництва на використання комп'ютерів;
- б) забезпечення збереження техніки;
- в) збереження програм та даних;
- г) цілісність програмного забезпечення та інформації;
- д) процедури підтримки комп'ютерної техніки, програмного забезпечення і даних.

Література [5–7; 13; 14; 16–18; 43–46]

Змістовий модуль IV. Розвиток інститутів і методології здійснення контролю в системі місцевого самоврядування

Тема 11. Основні види та засоби здійснення контролю у сфері місцевого самоврядування.

Форми і методи здійснення контролю

1. Сутність здійснення контролю влади.
2. Основні види здійснення контролю в системі місцевого самоврядування.
3. Засоби здійснення контролю в системі місцевого самоврядування.
4. Поняття методу здійснення контрольної влади.
5. Співвідношення форм і методів здійснення контролю в системі місцевого самоврядування.
6. Правові акти контролю в системі місцевого самоврядування.
7. Методи та форми контрольної влади як елементи механізму здійснення влади на місцях.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність здійснення влади в системі місцевого самоврядування?
2. Що розуміється під контрольною функцією інституту будь-якого публічного виду влади?
3. Розкрийте систему органів державного контролю, яка функціонує в Україні.
4. Дайте визначення поняття ”метод здійснення контрольної влади”.
5. У яких галузях науки застосовується категорія ”метод”?
6. Охарактеризуйте критерії класифікації основних видів актів контролю.

7. Виділіть основні методи здійснення контрольної влади.
8. Які ви знаєте основні форми здійснення контрольної влади в системі місцевого самоврядування?

Теми рефератів

1. Розвиток інститутів контролю в системі місцевого самоврядування.
2. Методології здійснення контролю в системі місцевого самоврядування.
3. Основні види та засоби здійснення контролю у сфері місцевого самоврядування.
4. Форми і методи здійснення контролю в системі місцевого самоврядування.
5. Основні види та засоби здійснення контролю в системі місцевого самоврядування в зарубіжних країнах.

Тестові завдання

I. Сутність здійснення контрольної влади в системі місцевого самоврядування полягає в:

- а) позитивному чи фізичному впливові на стан суспільних відносин;
- б) релятивному (відносному) впливові на стан суспільних відносин;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

II. Категорія “метод” застосовується в галузі:

- а) соціальних наук;
- б) історичних наук;
- в) економічних наук;
- г) державного управління;
- д) усіма галузями науки.

III. Кожна здійснювана функція контролю в системі місцевого самоврядування виступає як метод. Способи дії на об’єкт контролю бувають у таких формах:

- а) пряма дія, що ґрунтується як на авторитеті суб’єкта здійснення влади, так і на зовнішньому примушуванні;
- б) дія через мотиви і потреби — стимулювання бажаної поведінки та дій;
- в) дія через систему цінностей — інформація, виховання, навчання;
- г) дія через зовнішнє середовище;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. Правовими актами контролю є:

- а) дії інституцій здійснення контрольної влади, спрямовані на відновлення, встановлення, консервування та спрямування актів усіх інституцій соціуму відповідно до юридичних норм та програм розвитку;
- б) акти, які мають яскраво виражене юридичне забарвлення;
- в) інструмент регулювання суспільних відносин, засіб виконання та застосування чинних у галузі правових норм;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

V. Критеріями класифікації основних видів актів контролю є:

- а) юридичні властивості;
- б) інституційне походження;
- в) порядок видання;
- г) форма;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

VI. Знайдіть неправильну відповідь. До основних методів контролю в системі місцевого самоврядування належать:

- а) юридичний метод;
- б) тематична перевірка;
- в) обстеження;
- г) безперервне відстежування якогось виду діяльності;
- д) ревізія.

Література [2; 3; 19; 20; 22; 26; 28–30; 35; 37; 39; 41; 42]

Тема 12. Концептуальне визначення напрямів розвитку контролю в системі місцевого самоврядування. Розвиток системи інститутів контрольної влади в Україні

1. Питання реформування системи контролю в галузі місцевого самоврядування.
2. Основні шляхи реформування контролюючої діяльності в системі місцевого самоврядування.
3. Необхідність нового погляду на здійснення виконавчої влади.

4. Основні інститути контрольної влади.
5. Відмінність контрольної діяльності від інших форм владної діяльності.
6. Правові норми контрольної діяльності.
7. Питання створення програми відповідального здійснення влади.
8. Проблема вивчення специфіки контрольної влади.
9. Реформування органів державної влади та місцевого самоврядування в контексті здійснення контрольних повноважень.
10. Проблема захисту контрольних повноважень органами місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте особливості контролю як первинного виду діяльності.
2. Вкажіть основні шляхи реформування контролюючої діяльності в системі місцевого самоврядування.
3. З чим пов'язаний аксіологічний аспект?
4. У чому полягає необхідність нового погляду на здійснення виконавчої влади?
5. Висвітліть особливості розвитку системи інститутів контрольної влади.
6. Що є об'єктом впливу контрольної діяльності?
7. Які напрями діяльності повинна охоплювати програма відповідального здійснення влади?
8. Розкрийте характерні ознаки вивчення специфіки контрольної влади.
9. У процесі якої діяльності досягається контрольна влада як вид публічної влади?
10. З чим пов'язаний принцип підконтрольності?
11. У чому полягає сутність концепції держави суддів?
12. У якому режимі відбувається захист контрольних повноважень органів місцевого самоврядування?

Теми рефератів

1. Концептуальне визначення напрямів розвитку контролю в системі місцевого самоврядування.
2. Розвиток системи інститутів контрольної влади в Україні.
3. Розвиток системи інститутів контрольної влади в країнах ЄС:
4. Розвиток системи інститутів контрольної влади в країнах СНД.
5. Основні напрями розвитку контролю в системі місцевого самоврядування.

6. Розвиток системи інститутів контрольної влади в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.

Тестові завдання

I. Предмет адміністративної реформи в Україні — це, як мінімум, інституювання виконавчої влади в контексті контрольної влади. Останнє складається з таких взаємопов'язаних елементів:

- а) виокремлення контрольно-владних функцій (здійснення контрольної влади) у статусі суб'єктів здійснення виконавчої влади у системі здійснення виконавчої влади;
- б) виокремлення системи інститутів контрольної влади в інституті виконавчої влади з властивим саме їй предметом і методом регулювання;
- в) виокремлення системи органів здійснення контрольної влади в системі здійснення виконавчої влади;
- г) юридизація контрольно-владних повноважень відповідними нормами та актами законодавства у статусі органів здійснення виконавчої влади;
- д) правильні відповіді "а" і "б";
- е) правильні відповіді "в" і "г";
- є) усі відповіді правильні.

II. Аксіологічний аспект пов'язаний:

- а) з вивченням суспільної цінності інституту виконавчої влади загалом та її здійснення зокрема;
- б) з вивченням контролю в системі місцевого самоврядування;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

III. До основних форм прояву імперативного методу, який широко застосовується контрольною владою, належать:

- а) управлінські відносини між підпорядкованими органами та посадовими особами;
- б) відносини невзаємопідпорядкованих органів різних видів державної влади та їх посадових осіб між собою;
- в) взаємовідносини між органами місцевого самоврядування та їхніми виконавчими комітетами різних рівнів;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. Об'єктом впливу контрольної діяльності є:

а) суспільні відносини, що регулюються правом, тобто правовідносини, що охороняються з використанням права, а також права на свободи суб'єктів права, закріплені в нормативно-правових актах;

б) суспільно небезпечні діяння і протиправні вчинки, а також неналежне виконання чи невиконання відповідними суб'єктами своїх обов'язків, найперше політичних і юридичних обов'язків;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

V. Об'єктом контролю є:

а) суспільні відносини, що регулюються правом, тобто правовідносини, що охороняються з використанням права, а також права на свободи суб'єктів права, закріплені в нормативно-правових актах;

б) суспільно небезпечні діяння і протиправні вчинки, а також неналежне виконання чи невиконання відповідними суб'єктами своїх обов'язків, найперше політичних і юридичних обов'язків;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

VI. Програма відповідального здійснення влади охоплює:

а) набір цілей, досягнення яких відповідає бажанням різних соціальних груп;

б) прозорі механізми поточного контролю та санкцій і, найперше, притягнення до відповідальності винуватої сторони в системі місцевого самоврядування за невиконання програми;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

VII. Щоб обґрунтовано підійти до питання перспективної інституційної будови будь-якої держави, необхідно також відповісти на такі групи питань:

а) якими є головні особливості внутрішніх і зовнішніх умов, за яких реформується політична система держави;

б) які моделі соціального і політичного устрою найбільш відповідають поточним та перспективним умовам розвитку держави і в яких формах вони можуть бути запроваджені в політичну систему;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

VIII. Серед основних особливостей розвитку демократії в сучасному світі необхідно назвати:

а) всебічний розвиток і підтримку приватної власності та приватних ініціатив;

б) питання національної єдності, обумовлене політичною, економічною і соціокультурною регіональною інтеграцією та інтеграцією особи і громади у світовий соціоекономічний простір;

в) розмежування політичних сил та розвиток інституційної будови, а загалом специфіка процесів суверенізації держав проходить на тлі європейської інтеграції та світової глобалізації, розвитку транснаціональних фінансових та інформаційних систем;

г) правильні відповіді "а" і "б";

д) правильні відповіді "б" і "в";

е) правильні відповіді "а" і "в";

є) усі відповіді правильні;

ж) правильних відповідей немає.

Література [2; 3; 19; 20; 22; 26; 28–30; 35; 37; 39; 41; 42]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Абрамов В. І.* Духовність суспільства: методологія системного вивчення. — К.: КНЕУ, 2004. — 236 с.
2. *Андрійко О. Ф.* Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади. — К.: Наук. думка, 2004. — 300 с.
3. *Андрійко О. Ф.* Державний контроль у сфері виконавчої влади. — К.: Наук. думка, 1999. — 48 с.
4. *Бакуменко В. Д.* Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики: Монографія. — К.: Вид-во УАДУ, 2000. — 326 с.
5. *Білуха М. Т.* Теорія фінансового контролю і аудиту: Підручник. — К., 1994. — 364 с.
6. *Бюджетний кодекс України:* За станом на 24 липня 2006 р. — К.: Парламент. вид-во, 2006. — 96 с.
7. *Владимиров К. М.* Місцеві фінанси: Навч. посіб. / К. М. Владимиров, Н. Г. Чуйко, О. Ф. Рогальський. — Херсон: Олді-плюс, 2006. — 352 с.
8. *Гошко А.* Оцінка діяльності місцевих органів самоврядування: Монографія. — К.: Вид-во УАДУ, 1998. — 154 с.

9. *Гошко А.* ССК (система соціального контролю) діяльності органів місцевого самоврядування. — К.: Вид-во УАДУ, 1999. — 216 с.
10. *Гошко А.* Стратегія і тактика планування діяльності органів місцевого самоврядування. — К.: Вид-во УАДУ, 2000. — 180 с.
11. *Державне управління в Україні: централізація і децентралізація /* За ред. Н. Р. Нижник. — К.: Вид-во УАДУ, 1997. — 448 с.
12. *Експертна доповідь “Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2006 році” (проект).* — К., 2007. — 256 с.
13. *Кириленко О. П.* Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). — К.: НІОС, 2000. — 384 с.
14. *Кравченко В.* Місцеві фінанси України: Навч. посіб. — К.: Знання, 1999. — 487 с.
15. *Нижник Н. Р., Машков О. А.* Системний підхід в організації державного управління. — К.: Вид-во УАДУ, 1998. — 160 с.
16. *Позняковська Н. М.* Облік та контроль доходів і видатків місцевих бюджетів України. — Рівне, 2002. — 230 с.
17. *Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 трав. 1997 р. // Уряд. кур’єр.* — 1997. — 14 черв.
18. *Сазонець І. Л.* Управління місцевими фінансами: Навч. посіб./І. Л. Сазонець, Т. В. Гринько, Г. Ю. Придатко. — К.: ЦНЛ, 2006. — 264 с.
19. *Сушинський О. І.* Контроль у сфері публічної влади: теоретико-методологічні та організаційно-правові аспекти. — Львів: ЛРІДУ УАДУ, 2002. — 468 с.
20. *Тертичка В. В.* Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К.: Основи, 2002. — 750 с.
21. *Чиж І. С.* Україна: шлях до інформаційного суспільства. — К., 2004. — 287 с.
22. *Шестак В. С.* Державний контроль в сучасній Україні (теоретико-правові питання): Монографія. — Харків: Основа, 2003. — 208 с.

Додаткова

23. *Аналітичні й наукові методи оцінки реформування державної служби в Україні // Парламентар.* — 1998. — № 3. — С. 6.
24. *Ансофф И.* Стратегическое управление: Пер. с англ. — М.: Экономика, 1989. — 519 с.
25. *Атаманчук Г. В.* Теория государственного управления. — М.: Юрид. лит., 1997. — 256 с.
26. *Гаращук В.* Контроль і нагляд в державному управлінні. — Харків, 2002. — 335 с.

27. *Глен Райт.* Державне управління / Пер. з англ. В. Івашка, О. Коваленка, С. Соколик. — К.: Основи, 1994. — 191 с.
28. *Дани В. Н.* Державна політика: вступ до аналізу. — Одеса, 2005. — 504 с.
29. *Державне управління в Україні: Централізація і децентралізація /* Кол. авт.; Відп. ред. Н. Р. Нижник. — К.: Вид-во УАДУ, 1997. — 487 с.
30. *Державне управління: теорія і практика /* За заг. ред. В. Б. Авер’янова. — К.: Юрінком Інтер, 1998. — 432 с.
31. *Зайцева Л. М.* Региональная система управления: Организационно-методологический аспект. — Донецк: ИЭП НАН Украины, 1997. — 336 с.
32. *Ковтун І. Б.* Діяльність органів місцевого самоврядування на регіональному рівні в Україні: організаційно-правові особливості та шляхи вдосконалення: Автореф. ... дис. канд. наук з держ. упр. — К., 2005. — 20 с.
33. *Концепція адміністративної реформи в Україні /* Держ. комісія з проведення в Україні адм. реформи. — К.: Центр політико-правових реформ; Центр розвитку укр. законодавства, 1998. — 62 с.
34. *Комплексна програма підготовки державних службовців: Затв. указом Президента України від 9 листоп. 2000 р. № 1212 // Вісн. держ. служби України.* — 2000. — № 4. — С. 10 — 22.
35. *Лазор О. Д.* Основи місцевого самоврядування: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2003. — 431 с.
36. *Луговий В. І.* Реформування системи підготовки управлінських кадрів // Вісн. УАДУ. — 1998. — № 1. — С. 25 — 35.
37. *Малиновський В. Я.* Державне управління: Навч. посіб. — К.: Аттика, 2003. — 575 с.
38. *Надолішній П.* Розбудова нової системи врядування в Україні: етнонаціональний аспект (Теоретико-методологічний аналіз). — К.; Одеса: УАДУ, 1999. — 304 с.
39. *Нижник Н., Ситник Г., Білоус В.* Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку): Навч. посіб. — Ірпінь; К.: Преса України, 2000. — 304 с.
40. *Оболеньський О. Ю.* Державна служба України: реалізація системних поглядів щодо організації та функціонування: Монографія. — Хмельницький: Поділля, 1998. — 294 с.

41. *Реформування державного управління в Україні: проблеми і перспективи* / Кол. авт.; Наук. кер. В. В. Цветков. — К.: Оріяни, 1998. — 364 с.
42. *Романюк С. А.* Політика регіонального розвитку в Україні: сучасний стан і нові можливості: Регіон. дослідж. — К.: Вид-во УАДУ, 2001. — 112 с.
43. *Стрельцов В. Ю.* Державний фінансовий контроль діяльності органів місцевого самоврядування: Автореф. ... дис. канд. наук. з держ. упр. — Харків, 2005. — 16 с.
44. *Стрельцов В. Ю.* Державний контроль фінансової діяльності місцевого самоврядування // Акт. пробл. держ. упр.: Зб. наук. пр. — Харків: Магістр, 2003. — № 2 (17). — С. 107–113.
45. *Стрельцов В. Ю.* Основні напрямки розвитку системи державного фінансового контролю діяльності органів місцевого самоврядування // Акт. пробл. держ. упр.: Зб. наук. пр. — Харків: Магістр, 2003. — № 3 (18). — С. 106–111.
46. *Стрельцов В. Ю.* Особливості побудови органів фінансового контролю на місцевому рівні // Суспільні реформи та становлення громадянського суспільства в Україні: Матеріали наук.-практ. конф. / За заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. — К.: Вид-во УАДУ, 2001. — С. 278–280.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Контроль у системі місцевого самоврядування”	5
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Контроль у системі місцевого самоврядування”	7
Список літератури.....	43

Відповідальний за випуск   *А. Д. Вегеренко*
 Редактор   *О. М. Коваленко*
 Комп'ютерне верстання   *А. П. Нечипорук*

Зам. № ВКЦ-4458

Формат 60×84/16. Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний.

Наклад 30 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
 суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*